

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 1 cor. 70 bani, 1/2 an 5 cor., 1 an 10 cor., 1 an 20 cor.
Pentru ducerea la casă cu 50 bani pe lună mai mult

Pentru monarhie:

1 lună 2 cor. 40 bani, 1/2 an 7 cor., 1 an 14 cor., 1 an 28 cor

Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

INSERTIUNILE

Un gir garmond prima-dată 14 bani, a doua-oră 12 bani
a treia-oră 10 bani.

Redacția și administrația: Strada Poplăcei Nr. 15.

Se prenumără la poște și librării.

În România

abonamentele se fac la Agenția de Publicitate Carol
Schulder București, strada Șelar, 10.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază.

Numeri singuratici à 10 bani se vând în Sibiu: la librăria „Tipografică”, societate pe acțiuni. — În Alba-Iulia la librăria Weiss Bernat „la loterie”.

TRIBUNA

Fericirea în țeara noastră.

Marele „strateg” național Beksics face planul de *recucerire*, adică *maghiarizare* a țării noastre poliglote îndrumând guvernul să vireicuri de Ciangai și câte alte lăpădături prin locurile unde nemaghiarii locuiesc în mase compacte. Lui Beksics îi trebuiesc enclave măiestrite pentru creparea arborelui nostru național. În ultima sa publicație, cu care ziarul nostru amănunțit s'a ocupat, strategul național maghiar indică toate căările și mijloacele pentru descompunerea naționalităților. Planul este foarte frumos și merită a esca pofta de antropofagie a acelor, cari cred că pe cadavrul naționalităților se va forma o Ungarie unitară. Noroc însă că realitatea vorbește în contra planurilor lor și prin cifre le dovedește lupta sisifică. Spre a ne convinge despre aceasta n'avem lipsă decât a asculta din când în când și câte un cântec de lebedă. Căci lebedă când se apropie de moarte își cântă cântecul ei funebru. Un astfel de cântec executat pe sopran este și primul ziarului „Hazánk” de Sâmbătă. Se plânge adică „Hazánk” că starea țării noastre e cât se poate de tristă; se plânge unde a adus pe venerabilii lui Beksics și consortes politica actuală ungarească. Și ca nota de durere a actualiei stări se nu fie lipsită de timbrul tragic, „Hazánk” vine la constatări, la statistică.

Basată adică pe datele statisticele oficiale „Hazánk” constată, că în țările coronoane ungare s'au născut 69 mii copii cu viață, au murit însă 49 de mii și a rămas astfel o sporire naturală de 20.000. Acest fapt până aici ar fi îmbucurător. Dar „Hazánk” tot pe baza datelor statistice vine să constate că miseria, lipsa, dările și noi mai adăugem, ocărmuirea nedreaptă a alungat dela sinul patriei numai în luna Martie 22.909 oameni.

Și cum? Greutățile zilnice, lipsa, foamea i-a făcut ca 22.909 brațe vinjoase să-și părăsească vatra, sau neavând-o în urma părințești îngrijiri guverniale vin să-și părăsească țeara care i-a născut și cu pașapoarte să-și părăsească locul natal, țeara devenită mamă vitregă.

Aceasta este *Ungaria modernă*, care vrea să fie punctul de atracție și de echilibrare politică în monarhie și în viața statelor orientale. Dar încă ocea! 22.909 bărbați și-au părăsit în luna Martie țeara cu vestu-i șelf guvernamental pe baza pașapoartelor în regulă. „Hazánk” ne încredințează și noi suntem siguri căi s'au de viața libe-

rală și fericită a Ungariei nu și-au părăsit țeara fără pașapoarte. Și aceasta este dovada cea mai convingătoare despre binele și fericirea locuitorilor acestei țări. Am înțeles această emigrare, când țeara noastră ar fi ca Italia, care în raport cu prea marele număr al populației și al distinselor înțeleptici ai fiilor ei, ar căuta de bunăvoință teren de subsistență și lucrare în afară, precum se întâmplă. Acest fenomen în Ungaria însă dovedește apropierea cataclismei.

Noi n'avem să luăm la cunoștință avertismentele ziarului „Hazánk” adresate guvernului și poporului maghiar. Noi știm primejdia, o cunoaștem și de aceea în nenumărate rânduri atenți i-am făcut pe guvernarii nostri, societatea maghiară chiar, ca să privească spre primejdia ce se învîrte în jurul lor.

N'au voit însă să ne asculte și răul se lățește mai departe. Căci azi pleacă 22.909; ca mâine vor pleca tot atâția și poate și mai mulți și ca poimăine țeara va rămâne fără brațe, va trebui, ca guvernii vrând-nevrând să împlinescă dorința lui Beksics, să aducă Ciangai, ca după scurtă vreme să fugă și aceia spre a lăsa țeara Evreilor și binevoitorilor legiuitori ai țării. Și atunci veți fi voi între voi cu periculații, dar și cu noi, căci țeara nu ne o părăsim, scumpă fiind nouă Românilor.

Noi vom rămâne deci la vetrele noastre și dacă greul vieții totuși ar silii pe unii din fiii poporului nostru să-și părăsească țeara, să iee lumea în cap, cum zic ei, sfântă datorie avem a-i abate dela acest pas greșit arătându-le, că în loc de a-i ușura soarta se espun toate ruinări și nimiciri. Puțina-le avere pe un preț neînsemnat le ar ajunge în mâna străinilor, ear' copiii pe strade și în loc de a afla visata fericire din țeara străină cu amar se vor convinge, că fie pânea cât de rea, tot mai bună în țeara mea.

Lașurile iobăgiei le am purtat secolii de-a rândul și nu ne-am părăsit țeara. Nu ne-o părăsi o nici acum, ci muncind cu stăruință și ferindu-ne de comoditatea și traiul ușurat, care i-a adus pe compatrioții nostri la sapă de lemn, ne vom afirma în vechiul nostru pământ.

Sibiu, 13 Maiu 1902.

Din dietă. Înainte de a intra în ordinea de zi, *presidentul* dă *expresione simfimentelor de compătimire pentru desastur, de care a fost lovită națiunea franceză prin nimicirea coloniei franceze de pe Martinica.* — Pro-

iectul de lege despre căile ferate din Bosnia e primit într'a treia citire. — În deputațiunea cuotei a ales *Nemenyi*, în deputațiunea regnicolă croată *A. Hegedüs* și *E. Hodossy* — *Urmează dezbaterile proiectului de apropiere.* *Kossuth* îl respinge ca semn de neîncredere față de un guvern, care a părăsit aspirațiunile „națiunii”, nu se întrepune pentru o armată independentă și suferă teritor vama comun, deși nu există nici o convenție vamală. Insinuuă că coroana aparține pe Austria în lupta economică.

Din delegațiuni. Comisiunea bugetară a delegațiunii austriece a primit raportul despre bugetul ministrului de externe, exprimându-i totodată recunoștința pentru reprezentarea plină de succes a intereselor încredințate lui.

Legățiune persana în București. Est vorba ca în cursul acestui an, probabil chiar peste o lună sau două, guvernul persan se înființează o legățiune la București.

Cuota. Deputațiunea ungară a cuotei a primit propunerea referentului *Max Falk*, ca raportul cuotei să fie de 344: 656. Când se va vota aceasta prin o lege specială, adusă în camerele ambelor jumătăți ale monarhiei, art. 1 V. din 1872, care se referă la „pre-cipuum” ul fostei granițe militare, se fie scos din vigoare.

PENRU CONGRESUL BISERICII SĂRBĂȘTEI alegerea de deputați e fiesată pe 19 I c Zastava serie, că partidul radical are candidați în toate cercurile electorale.

Românii și Polonii în Bucovina. În fața schimbărilor, ce sunt pe cale a se produce în Bucovina în privința unei grupări nouă a partidelor, e de oarecare însemnată pentru frații de acolo atitudinea, ce o vor observa Polonii în noua situațiune. În „Bukovinaer Journal” publică un politician polonez bineinformat un articol, în care pledează pentru o unire între Români și Poloni. Autorul constată, că neînțelegera dintre Români și Poloni e ne-naturală, fiind creată de factori străini. Polonii au fost totdeauna reprezentanți drepturilor istorice și ai pretenșiunilor isvorite din dezvoltarea istorică și culturală. Plângerile Rutenilor despre apăsarea poporului lor în Galiciă sunt eronate. Ei au în Galiciă mai mult ca jumătate din școalele primare, mai multe gimnasil și tot nu sunt în stare să de-

contingentul necesar de inteligență. Plângerile lor apar într-o lumină și mai curioasă, dacă ne reamintim barbara apăsare la care sunt supuși în Rusia, unde nu le e permis să tipărească nici o carte în limba ruteană.

Cu stările din Galiciă seamănă în mai multe privințe și cele din Bucovina. Aici sunt Românii reprezentanții drepturilor istorice. Pentru că nu încapă în doială, că Bucovina a fost la încorporarea ei la Austria, românească. Cum s'a înmulțit elementul rutean în ea, nu se poate spune cu deplină claritate, una e însă sigur, că Polonezii n'au conlucrat la această acțiune. Polonezii totdeauna au sprignit drepturile istorice ale Românilor și năsușele lor autonome. O conlucrare armonică a Românilor și Polonilor e indicată în toată forma prin politica de mulți ani a clubului polon. Românii și Polonii au în principiu comun al reprezentării drepturilor istorice baza comună, pe care pot lucra fiecare pentru binele Austriei și al dinastiei. Numai o animosităte personală, produsă în mod măiestrit, a putut îndupleca pe Români să iee din când în când poziție față de Poloni. Scriitorul e de părerea, că o conlucrare a Polonilor și a Românilor e de dorit atât din punct de vedere principal politic, cât și economic. Rutenii trebuie să țină cont de rezultatele dezvoltării istorice și ar fi bine, ca print'o învoire durabilă a Românilor și Polonilor să li-se deee Rutenilor să înțeleagă, că numai respectând drepturile istorice ale acestor două popoare, superioare lor în cultură, vor pute pași pe calea unui progres liniștit.

O alegere ilegală.

Maiu n.

În fața tristului spectacol, ce ni-se desfășură de o anumită clipă de oameni, parte în coloanele foii „Tribuna Poporului” parte în foile jidano-maghiare „Nagyvárad”, „Szabadság”, „Pesti Esti” etc. — pentru de-a asigura învingerea vicariului Mangra la alegerea de episcop în Arad — ca să vedeți cu ce arme luată această clipă imi permit să descriu pe scurt modul în care s'a făcut alegerea de deputat în cercul Tinca, din Bihor, o alegere care va rămânea o vecinică pată pe biserica noastră ortodoxă.

Abzicând deputatul Roxin de mandatul său încă astă-toamnă, vicariul Mangra nu s'a îngrijit la timp ca să dispună alegere nouă prin consistoriul plenar, ca unicul factor competent în această cauză, ci numai după moartea

episcopului Goldig a dispus efectuarea alegerii de deputat șa autoritate.

Terorisările puse la cale de vicariul Mangra pentru asigurarea reușitei aderentului set. Dr. Aurel Lazar din Orade, sunt fără păreche în biserica noastră, și în o mică parte să vor putea vedea din protestul comisariului consistorial Dr. Iustin Pap, avocat în Tinca, pe care îl alătur aci în toată estensiunea:

Venerabil sinod eparhial!

Pe baza regulamentului afacerilor interne §. 57 am onoare a Vă înainta următorul protest, respective a Vă face următoarea reprezentațiune: Venerabilul Consistor de Oradea mare cu nr. 680/902 a binevoit a mă numi pe mine de comisar consist. la actul de scrutinare pentru alegerea de deputat sinodal în cercul Tincai. Tot în această onorifică recercare mi-s'a dat mie dreptul de a designa localul, unde are să se țină scrutinul. Dându-mi-se acest drept eu din considerare, că ziua de fiptă de Ven. Cons. a fost Luni a doua zi de Paști, sârbătoare mare la noi, când biserica este aproape toată înaintea amezii ocupată prin serviciul divin am designat conform obiceiului de până aci și pe baza autorizării primite dela Ven. Cons. cancelaria mea ca local de scrutinare, și despre aceasta în mod oficial am și avisat pe bărbații de încredere. Chiar în ziua de Paști am primit scrisoarea dlui vicar eppesc, V. Mangra, ad nr 680/902, care am onorează a Vă-o alătura în copie simplă. Cine va ceti aceasta scrisoare anticonstituțională, înăot nu i-s'a stins din pieptul meu simțul de dreptate și cinste, sigur se va revolta, pentru-că josnicele înșuări mă ating deoparte pe mine, ca persoană de încredere a Consistorului gr-or. rom. din Oradea-mare, pe care dl V. Mangra ca vicar eppesc nu-l poate desavua. Afară de injurioasele înșinuări însă cuprinde aceasta tristă scrisoare cel mai brutal atac contra statutului organic.

Vedeți din aceasta scrisoare, cumcă asupra și peste comisarul consist. — dl vicar V. Mangra numește de comisar polițial pe protopopul Nicolae Roxin, care va avea chemarea „a-mi da mie deslușiri trebuincioase, a observa ordinea legală și a preveni eventualele încorectități și abuzuri”. Statutul org. precum regulamentul afacerilor interne și regulamentul la alegerile de deputați sinodali în eparchia Aradului, hotărâre în mod categoric procedura, ce trebuie să se observe la scrutinul și persoanele, cari constituiesc acest colegiu de scrutinul, anume: §. 23 din re-

FOIȚA „TRIBUNEI”

Exposiția de arte decorative din Turin.

— Maiu 1902.

— Dela corespondentul nostru special. —

Echoul sârbătorilor artei, cari se vor țină în Turin, la poalele Alpiilor în țeara, care este marea patrie a artei, va sosi și sunt sigur, va fi bine primit de bravi locuitorii ai țării sâlbaticilor și superbilor Carpați.

În luptele lor seculare contra barbarilor, combătând într-una pentru sacrele lor libertăți și pentru mărirea națiunii lor, valoroșii Ardeleni n'otodată n'au uitat, că sunt descendenții acelor, cari răspândiră în lume dumnezeiasca lumină a artei și a civilizațiunii.

Și acum chiar aceste pagine, unde se luptă fără repaus pentru sublimul ideal al mântuirii poporului român, unde generoșii vosri patrioți stigmatizează prin cuvinte de foc tirania insolentă a stăpânitorilor; chiar aceste pagine dau binevoitoarea ospitalitate girurilor mele, cari vorbind despre apoteoza artei ce va avă loc într-o țeară străină, vă aduce totodată și salutarea frățască și expresiunile afectuoase simpatii a acelor,

cari viuă păstra-vor totdeauna în inimile lor dulcea reamintire a gentilei demonstrațiuni, făcută prin studenții Români camarazilor lor italieni la congresul „Corda Fratres” ce s'a ținut acum o lună la Roma.

Vin deci a vă vorbi puțin despre apropiatele expozițiuni așteptând, că după deschiderea lor se vă împărțese mai multe.

De present toate edificiile expozițiuni sunt gata a primi operele remarcabile, cari sosesco din toate părțile lumii civilizate. Așteptarea suscitată prin această expoziție a crescut tare și se mărește din zi în zi; drept aceea nu e lipsă a fi profet pentru a anunța, că precum cea din 1898 asemenea și aceasta va avă rezultatul cel mai fericit.

Arhitectul Raimondo d'Aronco dirigează personal lucrările de determinare ale minunatelor construcțiuni, adevărate juvaere de artă, pe care ferbințea sa imaginațiune le a știut crea și la care adaugă fără încetare nouă motive de decorațiune, răspândind pretutindenea tesaurul nesecat de bun gust.

Arhitecții și comisarii secțiunilor străine se ocupă în persoană cu completarea și așezarea lor definitivă.

Jurnalele engleze au vorbit de curând de opere remarcabile și obiecte

pe cari omul le va pute admira în secțiunile Angliei și ale Scoției. La Gand, în Belgia, a fost asemenea o expozițiune din ale cărei lucruri, ael oraș va espune în mod colectiv al la noi!

Expozițiile internaționale anezate, la cari de curând s'a adaus o expoziție specială, vor contribui în mare la succesul întreprinderii.

Un inteligent mecenat, contele *Leonello Ottolenghi* a oferit cinci cupe de onoare spre a se decerne ca premii pentru expoziția vimicolă; și la aceste se vor adauge două cupe speciale oferite de *Cercul Xenophile Subalpin* și medaliile de aur din partea *Camerei de comerț*, „*Comice Agricola*” și „*Unione Esercenti*”.

Diferitele expozițiuni, în întregul lor, vor număra la 3000 esposanji.

Societățile felurite dau zur lucrătorilor lor de iluminare a parcului și a expoziției; admirabilă va fi cu deosebire iluminatiua cu gas comprimat, a părții care se mărginește cu mîoul lac Valentin.

În preajma expoziției vor avă loc numeroase stabilimente și petreceri variate, astfel ca fântâni luminoase cu armonia colorilor, sat sudanez, munți de-ai Rusiei, Caboga etc.

De altă parte un foarte bogat program de sârbători și distracțiuni de prima

ordine este rezervat orașului: ajunge a oita Carouselul istoric, la care vor asista M. M. L. L. regele și regina; concursul internațional de muzică (cu splendide premii oferite de suveranii Italiei, de principii și principesele familiei regale etc.) la care vor lua parte cel puțin 2000 de esecutanți și care va întrece cu mult pe cel din 1898; concursul internațional hipic (de cai) cu intervențiunea a numărului ofieri din națiunile de frunte străine etc.

Spirito Matteoda.

Eminescu în Blaj.

(Urmare).

Din câte am spus, și din câte m-au spus martorii, e aproape sigur deci că Eminescu a venit la Blaj prin Maiu. Igi aduc mulți aminte că îl vedeau mândând cireșe... Une-ori îl vedeau la țăr murul lacului din sus de Blaj, numit „Chereteu”, — pârîindu-se gol-goluț la soare, mândând cireșe și aruncând simburii în apă, delectându-se în undele ce le făcea pe oglinda liniștită a apei. Apoi se scâldea. Că acestea două par a fi fost delicia lui: să mănăce poame și să se scâlde.

Stădenții vorbeau, că Eminescu mândă multă pâne și poame, cu deosebire prune. — scrie dl Petra-Petrescu.

Despre același lucru mărturisește d-nul Onea, care scrie:

„Egia din odăița seminarului (asta va fi fost prin Sept. 1866) în piață... acolo se aflau precupețe cari vindeau struguri; Eminescu de obicei cumpăra struguri, îi pune în pălărie, apoi ținând pălăria în mână dreaptă pășia încet prin piața Blajului mândând strugure. Aceasta o făcea mai în toată ziua.”

A doua plăcere — scâldatul — și o putea satisface fără nici o cheltuială. Și se scâldea des, se vede, că mulți își aduc aminte, că l'au văzut scâldându-se în lac, și în Târnăv-mică.

Odată — spune p. călugăr D. — eram la preumblare în „grădina Podului”, (pe malul Târnăvei-mici), și-l vedeam acolo în apă. Cum stam pe țărnire, în reverență, și mă uitam la el, îmi strigă: „Hai de te scâlde, ce stai ca o mireasă pe țărnire!”

Același susține ca sigur, că Eminescu și pe timpul ferilor de vară a rămas în Blaj, și că umbla mult singur. Atunci avea desigur și timp și loc, să se scâlde. Laol putea să-l admire, lăsându-și sbor liber fantasiile, care în atâtea forme a etrnisat imaginile sale lacul... Special lacul Blajului, care are o frumoasă și liniștită situație de bună

gula pentru alegeți spune, că pentru înțelegerea bărbatului de încredere sunt îndatorăți să se aduna în localitatea designată spre acest scop, unde sub președinția și conducerea comisariatului consiliului vor forma și se vor constitui în colegiu de scrutinii.

Tot așa dispune și § 91 litera b) atât de categoric și neîndoios, cumcă bărbatului de încredere sub președinția comisariatului consiliului formează colegiul de scrutinii. Dacă față de aceste dispoziții clare ale statutului org. dl. vicar V. Mangra dăruiește *sua auctoritate* din eler un comisar, care quasi avea rolul de polițaiu, a lovit adanc în temelile constituției noastre. Și-a bătut joc nu numai de onoarea sub președinția mea, ci a înghenunchiat libertatea în biserică înaintea terorismului și spionajului.

§ 91 lit. c.) spune hotărât, cumcă pentru fiecare cerc electoral se denumesc doi comisari consiliului, adică pentru preotii unii din cler, iar pentru mireni unii din mireni. Prin aceasta s'a stabilit principiul imperativ, cumcă membrii clerului nu sunt admisi a se amesteca în conducerea scrutinului și acest principiu fundamental reiese mai ales și din dispozițiunea cuprinsă în § 19 din reg. despre alegerea deputaților, unde se spune: „preotul local nu are drept de votare în astfel de sinoduri“.

Din toate aceste reese, cumcă clerul este exclus de la orice amestec la alegerile de deputați mireni și investirea unui preot cu drepturi cuprinse în hărta dlui V. Mangra este contra statutului org., act volnic și ilegal. Motivele cari l-au condus pe dl. V. Mangra la acest fapt anticonstituțional, zac chiar în împrejurarea aceea, pentru-că mi se pare, că a aflat, cumcă doresc și sunt ferm hotărât a-mi păstra cu sfințenie libertatea și a nu mă angaja cu nimeni în contul bisericii mele.

Prietenii dlui Mangra au voit să mă cucerească, m'au somat și tăcere, mea a dat naștere acestui act imperios și nedemn de un reprezentant al bisericii. Ce atinge scrutinul, acesta a fost zădărnici în mod ne mai pomenit. După ce am avertat pe bărbatului de încredere în mod oficial, unii și-au împlinit datoria și s'au prezentat în localul designat de mine, despre ce s'a și luat protocolul, ce vă alătur. Dar ceilalți, cari veniau la scrutinii, au fost duși cu forța și cu amenințări la comanda protopopului N. Roșin de căduri de preoți, cari spre rușinea bisericii, a 2 a zi de Paști și-au lăsat bisericile și au alergat, ca să facă forță bisericilor oameni de încredere la Tinea, unde n'au fost chemați și n'au avut ce căuta. Ce e mai mult, preotul din comuna Tulcea Euthimiu Blaga, unde magnificența sa dl. consilier reg. și director de finanțe în Oradea-mare, dl. Nicolae Papp a intrunit sute de voturi, s'a prezentat la scrutinii, silind pe bărbatul de încredere a rămâne acolo cu aotele de alegere. Că de lucruri rușinoase s'au întâmplat în biserică, voi raporta verbal în sinod; în însă acum de cuviință a vă atrage atențiunea asupra acestui caz scandalos, ca să păziți instituțiile st. noastre bisericești câștigate după lupte crunte de veacuri. Observ numai atât înoc, cumcă eu în fața forței brutale n'am atins documentele de alegere ce

seamă fi va fi nutrit dragostea, ce o are pentru lacuri.

De altfel din decursul ferilor de vară cunoaștem sigur două momente din viața lui Eminescu; amândouă s'au petrecut însă afară de Blaj.

Primul moment e, că Eminescu a luat parte la adunarea generală a „Asociațiunii“, care s'a ținut în 27-28 Aug. 1866, la Alba-Iulia.

Părintele Domșa, cum și părintele Orga mărturisesc și confirmă acest dat. Primul imi spunea:

„L-am văzut în biserică, unde asista la ședință și asculta cu mult interes la desbateri. După ședință nu l'am mai văzut până seara. Eu aveam o curtură într-o cămărușă, de-i zicea „la Cocosna“ din Ighiu. Era o cămărușă mare, de cărăuși, tocmă în locul unde s'astăzi casele unui advocat (Reiner mi se pare) pe ulița cea mare (drumul țării) vis-à-vis cu colțul promenăzii, din strada poștei; la Istrătoare, așa-i zicea. Cum mergeam către casă îl găsesc pe Eminescu singur, pe o bancă, în promenadă. Îl întreb că unde-i în curtea, unde va dormi? Zice că acol în promenadă. — D'apoi că te vor închide la poliție!..

De abia mă voi odihni mai bine..

Atunci îl chem să vie cu mine; și a venit. L-am dus „la Cocosna“, care mia fost dat o chilăușă, și l'am prezentat. A mai întins apoi și o rogojină pe jos și l'a dat o perină, de s'o culcat și el acolo.

Atâta mi-a povestit păr. Domșa despre Eminescu în Alba-Iulia.

„După adunare — aceasta mi-a povestit o părintele Orga, — cum veniam dela Alba Iulia, cu Mărculeț, teol. abs. (mai târziu preot în Cetatea-de-Baltă), eacă colea la Mureș, lângă Mihalț, pe unde trecea omul cu brudina, pe cine găsim? Pe Eminescu! Aștepta acolo să treacă cu podul umblător și neavând ce face se juca cu niște copii de țeran. L-am chemat eu noi, am trecut Mureșul și ne-am dus toți trei la noi acasă, în Bucurdea-grănoasă. Era seară, când am sosit; mama ne-a dat de cină. După cină eu cu Mărculeț ne-am dus în priveghie, că murise o femeie de frunte în sat (din familia soției sale de mai târziu). Eminescu a rămas acolo și s'a culcat. Noi ne-am reîntors înspre ziua; el dormea. După ce ne-am sculat și noi, am prânzit, cum se prânzește pe sate. După prânz el a dispărut fără să zică ceva. Am auzit mai târziu, că a umblat cu copii prin sat, dar' apoi s'a dus.

Ca comisar consistorial P. T. d. ta vei căuta să îndeplinești însășinarea primită cu toată conștiințiozitatea și corectitatea, nu ca partizan al unuia ori altuia dintre candidați, ci ca păzitorul legii și al ordinii. În scopul acesta pentru observarea ordinii legale și pentru a preveni eventualele încredințări și abuzuri, am dispus ca preacur. domn protopop Nicolae Roșin, ca șeful tractului, înoc să asiste la scrutinii spre a vă da deslășirile trebuincioase.

Oradea-mare, 11/24 Aprilie 1902.

Vasile Mangra m. p., vicar episcopesc

Din Doloave.

— Maiu 1902.

Din unul dintre cele mai estreme puncte ale Bănățului, locuit de Români: Din Doloave aduc onoraturii publice, câteva vești, ca să știe, că și noi doloavenii existăm pe fața pământului.

Cu durere trebuie însă să declar dela început deja, că și aceste, poate primele vești din acest loc în prețutul d'voastre ziar, sunt destul de triste și neplăcute.

Înainte de a scrie despre altele voi face în câteva cuvinte un mic istoric al comunei noastre, sau mai bine zis al comunei noastre bisericești, căci ca comună politică românească nu putem figura, fiind 2 din 3 părți ale locuitorilor Sârbi cu 2 parochii sârbești.

Până la anul 1872 Românii n'aveau nimic separat, ci mergeau în biserică și școala sârbească; preoții și învățătorii erau Sârbi, cari nu șiau nimic românește, așa, că bieții Români numai în cele două mahalale (așa le numesc și astăzi) ale comunei, în care locuiau, și numai ei între ei se puteau folosi de limba lor.

În 1872 însă se despărțiră în cele bisericești de către Sârbi și înființară parochia românească, primind din averile bisericilor sârbești vre-o 15000 fl. bani, câteva jugere de pământ bisericesc și o sesiune de 38 jug. cat. pentru preot. De preot al nou înființatei parochii, după mari sforțări fu ales un protegit al centrului din Caransebeș Aron Bartolomeu, care e și astăzi în acest oficiu.

Din acest moment soarta acestei nenorocite parochii fu depusă în mâinile acestui om, impus în post în contra voinței aproape a tuturor Românilor.

Fost-au maltratați, fost-au chinuți, umblat-au legați acei bieți Români, cari s'au luptat în contra impunerii cu sila a acestui preot, dar' tot în zădar, căci frate-sau era pe atunci totum-factum în curtea decedatului episcop din Caransebeș, Popasu.

Repetițiilor plânsori din partea parochienilor în contra acestui preot nu li-s'a dat ascultare nici când de către forurile competente ale bisericii noastre, glonțul de pușcă îndreptat pe fereastră asupra lui nu l'a putut înfricoșa, ci ca o lipitoare s'a așezat tot mai bine pe corpul parochiei, de unde nu s'a deslipit nici astăzi.

Impunerea cu sila a acestui prim preot și-a avut deja în primii ani urmările sale, căci un număr considerabil de familii românești, cari la început s'au

Unde s'a dus, nu știu; când am venit la Blaj nu l'am mai văzut.

Dacă părintele Orga zice, că nu l'a mai văzut pe Eminescu prin Blaj, nu urmează că el de fapt nu ar fi petrecut în Blaj. Pentru-că dl. Orga, ca cleric ce era pe atunci, n'a venit la Blaj decât în 1 Octomvrie, când se începeau prelegările teologice. Va mai fi mers d-asa pe la Blaj, Joia, la sfîrgul de săptămână, căci Bucurdea e aproape de Blaj, dar' atunci n'avea poate nici timp, nici intenție deosebit nu avea să întrebe de biețandrul Eminescu. Ear' acesta — poate va fi ajuns la gânduri serioase, poate se pregătea de examenul ce avea să facă pentru a se pute înscrie pe clasa V. a liceului.

Poate chiar gândul acesta îl va fi făcut să plece dela Bucurdea așa pe neașteptate, fără să-și lase ziua bună dela ospitalii și gazdători și cunoscuți. Lucrul acesta se va fi întâmplat în 28-29 August. Prima Septemvrie era ca aci. Va fi gândit el Eminescu, că acuși se adună studenții ca să înceapă un nou an școlastic, eacă el încă tot nu e decât un student pribeag, benevol, nici măcar privatist.

(Va urma).

Dr. E. Dănuș.

Date statistice

din arhidieceasa gr.-or. a Transilvaniei pe anul 1901.

(Urmare).

II. Din raportul senatului bisericesc.

Statul preotesc se prezintă cu 992 fețe bisericești, între cari 842 parochi și 48 capelani.

Parochiile matre sunt 938, filii 296. În cele 165.267 familii sunt 380.408 persoane de gen. bărbătesc și 373.815 de gen femeiesc, cu totul 754.223 suflete, ceea-ce arată față de anul expirat un creșcământ de 7434 suflete.

Din numărul acestei populațiuni știu cel și scrie 140.181 bărbăți și 91.583 femei, cu totul 231.764, față de anul trecut un spor de 10.251.

În decursul anului s'au încheiat 5695 căsătorii, dintre cari 135 încheiate numai la oficiul civil.

Conviețuiri nelegiuite au fost 4909, un număr spăimântător acesta, care a îndemnat pe consistor să iee măsurile de lipsă pentru stîrpirea acestei rușini.

Numărul nașterilor a fost de 24.151 (12.369 de gen bărbătesc și 11.782 de gen femeiesc); lângă acestea mai vin adauși 2222 copii născuți din pat nelegiuit. Casuri de moarte au fost 19.130, cu 1269 mai puține ca în anul premergător.

Casuri de treceri religioase au fost 590. Și în arhidieceasă au apărut unele secte necunoscute la noi. În Gerô-Ogorhei a trecut o familie la Nazarineni, în Dridif mai mulți inși la Adventiști.

În decursul anului s'au sfințit 11 biserici.

În seminarul teologic au fost înscriși în anul școlar 1900/901, 81 de tineri, între cari 30 cu examen de maturitate, 5 cu 8 clase, 24 cu 6 clase secundare și 15 cu 4 clase secundare și cursul pedagogic.

La esamenale de calificățiune s'au prezentat 25 clerici, cari toți le-au trecut cu succes.

Din fondul bisericilor s'au votat ajutoare la 22 comune bisericești.

Procese matrimoniale au fost 36, cari toate și-au aflat rezolvirea în decursul anului.

(Va urma).

Cronica zilei.

Sibiu, 13 Maiu n. 1902

Asesorul consistorial din senatul strins bisericesc, dl. Nicolae Ivan, protopresbiter în Sibiu, a dăruit fondul de 20 bani, creat de Reuniunea școlilor români din Sibiu, în scopul acquirării unei case cu hală de vânzare pe seama meseriașilor nostri, suma de 20 coroane.

În chestia bibliotecii din Cluj ni se scriu următoarele: Ceea-ce susține „Călătorul“ în nr. 77 a. c. al „Tribunei“ privitor la limba de catechisare a băieților români din Cluj — nimic nu e adevărat. — Adevărat e, că înscuși adm. ppeac mi-a zis, că nu me amodez recercărilor direcțiunii în privința limbii de propunere, ci să ascult de ordinea forului competent bisericesc. Ce privește biblioteca tract, al cărei custode sunt, constat că am aflat-o în ordine bună și că dl. adm. ppeac fiind loc în casele parochiale în urma căsătoriei cumnatei d-sale, mi-a pus la dispozițiune ori-care dintre odăi, cari de fapt înainte erau ocupate. Valeriu Pop, preot.

De altă parte dl. Roșian declarând cele scrise de „Călătorul“ de neadevurate, scrie următoarele:

Fiindcă „Călătorul“ mă acuză cu introducerea datinelor latine în biserică noastră și cu propunerea religiunii elevilor români în altă limbă, azi sub nr. 487 am rugat pe prea Ven. consistor, să-mi permită a mă folosi în publicitate de acte oficiale, ca să dovedesc mai presus de orice ce îndoială „neadevărul“ susținut de „Călătorul“ și să-i arăt, că e un om, ce-și bate joc de adevăr și dreptate. Ștefan Roșian, administrator ppeac int.

Aniversare. Azi, din prilegiul aniversării a 122 ani dela restaurarea universității din Budapesta prin împărăteasa Maria Teresia, se ține un Te Deum în biserică universității, după care urmează o ședință festivă.

Catastrofa dela St. Pierre. Cea mai nouă știre sosită dela locul groazniciei catastrofe dela St. Pierre, este raportul comand. încredințatului „Suchet“. El spune, că St. Pierre este un colosal mormânt fumegând, sub care zac îngropate zeci de mii de victime. Afară de St. Pierre au fost pustiite încă trei mari localități, dar' chiar și în celelalte părți ale insulei s'au prăpădit oameni. Să crede că numărul victimelor se urcă la 40 mii.

Conferență despre Buri. Măne, Miercuri, va ține fostul comandant de Buri, dl. I. P. Iooste din Pretoria, în sala dela „Gesellschaftshaus» o conferență despre războiul bur. A luat parte activă la acest război, așa că conferența promite a fi foarte interesantă. Venitul curat e destinat pentru femeile și copiii buri din castrale de concentrare. Bilete de intrare à 1 cor. pentru locurile numerotate se capătă numai la I. Drotieff, strada Căminăriei 23 și cele de 50 bani pentru locul de stat numai sara la casa-mare. Având în vedere actualitatea conferenței și scopul, pentru care se ține, o recomandăm publicului nostru burofil.

Un profesor diplomat de limba franceză stabilit aici, în această instituție sistematică și basată din această limbă. Doritorii de a se împărtăși de instrucțiune se se adreseze redacției ziarului nostru.

Dar. În sinodul diecesei Aradului s'a anunțat, că dl. Iosif V. Papdin Oradea-mare a dăruit comunei bisericăști de acolo o casă în valoare de 70.000 coroane.

Alvargare de cai. În mânia timpului nefavorabil alvargare de cai, săriturile peste bare și jocul de bare împreună cu împărțirea de premii, ce s'a aranjat Duminică, în 11 c. din partea regimentului nr. 1 de husari de aici, a fost o aleasă festivitate de sport. În prezența unui public numeros, la sunetul muzicii reg. nr. 2 de infanterie s'a început la orele 2 p. m. alegerile de întrecere ale ofițerilor, după cari a urmat alegerile gornicilor. Producțiunea gornicilor, cari suflând din goarne aveau să treacă în goana calului peste bariere și obstacole, a fost foarte interesantă.

Jocul de bară sau de bare a dat prilegiu multor husari împărătești a-și arăta o abilitate remarcabilă; asemenea și salturile de întrecere, la cari au luat parte și recruți, au fost foarte bine succese.

Premiile decernate prin domniile colonelilor baronilor Miglius și Unterrichter au fost împărțite prin doamna baroneasă Unterrichter. Premiul prim, o prețioasă mănăstire pentru fumat, oferită de comendantul corpului, l'a câștigat dl. locotenent Tarnay. Al doilea premiu sublocotenentul Szentkirályi. Al 3-lea căpit. bar. Duka și al 4-lea subloc. Steinhart.

Dintre gornici premiul dintâru l'a obținut Imre din escadronul al 2-lea; al doilea premiu Buday, gornist de divizie; Esc. din escadronul al 4-lea; Eiler din escadr. 6.

La asalt au obținut premii următorii ofițeri: căpit. bar. Duka, sublocot. Tarnay, locot. Lang, loc. Bogyay.

La jocul de bară: Premiul 1 l'a obținut sublocot. Szentkirályi, al doilea Mrazek.

Subofițerii asemenea s'au împărțit de premii frumoase, precum: galbini, portmonee și alte. Producțiunii l'a urmat dans, care s'a ținut seara la 8 ore în localitățile casinei.

Avansări în armata comună. Cu ocaziunea avansamentului de primăvară și următorii Români au fost avansați: maiorul general Ladislav Cena de loc. mareșal campestru comandant al brigădei XI. de artilerie. Colonelul Emil Nestor de maior general, comandant al brigădei XI. de artil. Căpitanul de cl. a II. Vincențiu Beran de căp. de cl. I. în reg. 86 de infanț. Corneliu Corgarea în reg. 55 de infanț. Victor Goglea în reg. 97 și Gustav Alesii în reg. 51.

Locotenenții: Stefan Bloncean, de căpitan de cl. II. în reg. 3. Augustin Pilvan în reg. 76 și Antoniu Lehr în reg. 50 de infanț. Sublocotenenții: Francisco Marcian de locotenent în reg. 16 de infanț. și Ioan Pintar în reg. 75 de inf. Cadetul George Certalia de sublocotenent reg. 29 de inf. Medicul de reg. de clasa II. Eugeniu Nestor de medic de cl. I. în reg. 7 de dragoni și accesibil de comptabilitate Moise Barb de ofițer de comptabilitate de cl. III. în ministerul de război.

Dela „Reuniunea română de muzică din Sibiu” Mercuri la 14 Maiu a. c. probă ordinară la orele 6 p. m. în localul obișnuit.

Programul călătoriei presidentului Loubet la Petersburg este deja stabilit definitiv. Presidentul va pleca azi la 13 Maiu la Brest, de unde mâine își va continua drumul cu vaporul „Montcalon”, însoțit de „escadra baltică” compusă direct pentru acest scop. La 19, sau 20 Maiu Loubet va sosi în Kronstadt, unde va fi salutată de către T. ru Nicolae II, invitându-l de oaspe la Zarskoe-Selo. La 21 Maiu va avea loc o mare revistă militară de gală. După aceasta presidentul însoțit de părechia imperială va vizita Petersburgul unde va primi deputațiunea coloniei franceze și a orășenilor rușii. La legățiunea franceză va avea loc un prânz festiv, după care o reprezentație de gală la operă. La 23 Maiu Loubet va vizita Kronstadtul, de unde va fi petrecut de părechia imperială până la vaporul „Moncalon”. La 28 presidentul va sosi deja la Dunkerque.

Preparandie de fete. În ultima sedință a sinodului diecesei Aradului s'a decis înființarea unei preparandii de fete.

Fapte nobile. Ni se scrie: În parohia Mintiu-român, propopiatul Belleanului, lipsa de școală a fost simțită așa că fu amenințată și din partea regimului. În decursul anului 1901 s'a edificat o școală corespunzătoare — așa căt afară poate de districtul Nășăudului alta asemenea nu este în diecesa Gherlei. Edificarea a îndeplinit-o arhitectul Ioan Moldovan. Spesele le-a suportat poporul. Donațiuni separate s'au făcut din partea preotului Ioan Bulbuc, învățătorului Elia Petrean și curatului Ioan Brăfaloan, cari fiecare au donat câte 100 coroane, prin ce s'a și acoperit școala cu tinichea. Tot în anul 1901 crepându-se un clopot la Sf. biserică lipsa acestuia asemenea era simțită. Aceasta o suplini dl. Simeon Marțian jude pensionat, și d-na sa Tațiana cumpărând un clopot în preț de 510 coroane.

Până când într-un popor se află simțul de a jertfi pentru cultură și religioasă între împrejurări atât de critice, până atunci omnipotenții pot disputa viitorul, dar' nu ne pot nimici.

Un călător.

Miserii. Din Silvaș ni se scrie: Timpul e foarte slab, sămănăturile în cea mai mare parte perite, ear' cele neperite foarte slabe. Gerul a luat florile și mugurii pomilor. Cu un cuvânt stăm înaintea unei plăgi amare de cari numai bunul Dumnezeu ne poate mântui. Dăunele cele mai mari le cauzează neîntreprindul vent.

Incendiarii din Silvaș sunt în cea mai dureroasă stare; nefericiții nu au fost ajutamați cu nimic, deși la timpul se s'a făcut un apel în afacerea tristă, însă fără rezultat.

Biblioteca nouă. În editura cunoșcutei reviste săptămânale „Bunul Econom” (revistă pentru agricultură, industrie și comerț), din Orăștie, au apărut 3 broșuri de interes agricol, cari merită o deosebită atenție din partea cărturarilor noștri, cari se interesează de propășirea țărânului nostru.

Broșura 1: Despre nutrețurile terboase, costurile, prepararea fânului și pășunile. — Broșura 2: Porci, oile și caprele. — Broșura 3: Sămănăturile plantelor agricole și sămănăturile lor. Prețul broșurilor nr. 1, 2 și 3 câte 30 bani (pentru România 50 bani).

Din „Biblioteca pedagogică” au apărut: Pestalozzi pentru cultura și fericirea poporului. — Propagarea cunoștințelor agricole prin învățarea. De Toma Dicescu. Câmpulung 1902. Prețul 60 bani.

Celor interesați pentru losuri de clasă le recomandăm „Societatea de schimb națională pe acțiuni în Budapesta”, ca cel mai sigur institut, având o cauțiune în valoare de 330.000 cor., cea mai mare dintre cele depuse la direcțiunea loterilor de clasă. Cu losurile cumpărate dela această societate s'au câștigat cele mai mari sume. Cumpărătorilor din provincie li se face favorul de a-și pute primi banii și prin mijlocirea băncilor mai mari din provincie fără nici o proviziune sau alte spese.

Dare de seamă și mulțumită publică. Cu ocaziunea aranjării petrecerii din 2 Martie st. n. a. c. din Soborșin, în favorul înființării unei biblioteci populare, au binevoit a suprasolvi următorii prea stimați domni:

Ilustr. Sa domnul Dr. Alexandru Mocsonyi, Birchii 10 cor.; Ilustr. Sa dl. conte Hunyady Károly, Soborșin 20 cor.; Bernard Rott, comero, Soborșin 3 cor.; N. Cosma, com., Căpruța 1 cor.; Seidner M. kló, Soborșin 3 cor.; Seidner Márton, Soborșin 2 cor.; Teofil Valean, preot gr.-cat., Gîlăuța 1 cor.; Victoria Lesnic, H. Dobra 2 cor.; Procopiu Givulescu, preot, Curtici 4 cor.; Panteleimon Teodorovici, inv. em., Soborșin 2 cor.; Alexandru Tăran com. Totvărădia 1 cor.; Stefan Budei, viciot. și matr. civil, Căprioara 1 coroană.

Venitul întreg a fost de 139 cor., din care detragându-se spesele de 96 coroane 26 bani, rămâne un venit curat de 42 cor. 74 bani care se va folosi spre scopul arătat.

Primească deci și pe această cale marlinimogii suprasolviitori profunda mea mulțumită și recunoștință. Soborșin, la 4 Martie 1902. Iosif Ogoșan, paroch gr. or.

Știri mărante. Teatrul din Alexandria (Piemont) a ars cu desăvârșire.

— În Paris a fost arestată veduța unui deputat, pentru escrocherii de 40 milioane franci.

— Castelul Dekelia al regelui Greciei, fiind jefuit într-o noapte, cercetările au descoperit ca făptuitorii 5 gendarmi, cari erau puși de pază.

— Părechia regală germană va vizita în luna Octomvrie curtea italiană.

— În Rön (Suedia) a fost descoperită o fabrică de bani unde se făceau imitații perfecte a banilor de hârtie a bănii austro-ungare și bancnotelor germane. Fabricanții au fugit. Poliția a secuestrat o mulțime colosală de bancnote false.

Despre dări și aruncuri.

(Urmare).

Dare de clasa a IV. plătesc cei-ce au venit *statonice*, salare, pensiuni, funcționarii de stat, comunali, fundaționali, bisericăști, privați, precum și veduvele acestora, apoi preoții, profesorii, învățătorii, instructorii, scriitorii, artiștii, servitorii de cancelarie, inspectorii, conducătorii, administratorii, comptabilii, cassarii etc., apoi calfele și ajutoarele, cari au o plată lunară de peste 80 coroane.

Scuțiți de darea aceasta sunt ambasadurii și consuli, precum și personalul ambasadurilor și consulatelor, ofițerii armatei, soțiile funcționarilor de stat și comitatensii, activi și pensionați, și copiii lor, dacă locuiesc laolaltă, și nu au o ocupațiune deosebită, tot așa profesorii călugări, dacă n'au salar, ci trăiesc numai din venitele ordului lor călugăresc.

În clasa IV. nu se fac fașionări, scăzându-se darea aceasta la cei-ce-și primesc salarul din casele statului atunci, când li se plătește. La funcționarii privați dela bănci și alte întreprinderi se scot dările prin acestea din salare și se plătesc la casele statului.

Darea aceasta se măsura prin ceptoriat. În contra ei se poate reclama la comisiunea municipală și în instanța a doua la tribunalul administrativ.

Procurorii de stat, municipali și comunali, inginerii și medicii plătesc după salarele lor fixe dare de clasa IV. și după praxa privată dare de cl. III. Dacă sunt însă în serviciul unei întreprinderi, plătesc și după salarul lor fix dare de clasa III.

Măsurarea dării de clasa IV.

Salar	Dare	Salar	Dare
în coroane		în coroane	
200	2	2600	42
400	4	2800	46
600	6	3000	50
800	8	3200	56
1000	10	3400	62
1200	14	3600	68
1400	18	3800	74
1600	22	4000	80
1800	26	4200	86
2000	30	4400	92
2200	34	4600	98
2400	38	4800	104

și așa mai departe.

Sumele sub 200 cor. nu vin supuse la dare, d. e. după un salar de 720 coroane se plătește o dare de 6 coroane ca după 600 coroane.

Membrii familiei plătesc în cl. IV. câte 2 coroane, dacă capul familiei n'a plătit în comuna, unde domiciliază, mai mult de 80 cor. dare directă în anul premegător. Dacă a plătit peste 80 coroane, e darea de 4 cor. Membrii familiei servitorilor de cancelarie încă plătesc în felul acesta, se înțelege numai după ce au trecut de 16 ani.

(Va urma).

Bibliografie.

„Istoria literaturii române în secol. al XVIII. (1688—1821)”, de N. Iorga, prof. la univers. din București. Vol. I. (550 pag.) Epoca lui Dimitrie Cantemir. — Epoca lui Chesarie de Rîmnic. București, 1901. Prețul întregii lucrări (3 volume) 20 lei.

Vol. II. Epoca lui Petru Maior, are următorul cuprins:

Curentele și influențele. — Istoriografia cronicarilor în principate. — Școala de renovare a istoricilor din Ardeal. — Studiile asupra limbii: filologul din principate și din Ardeal. — Legăturile nou-culturale între Ardeal și principate. — Istoriile de tranziție în acestea. — Literatura religioasă. — Influența apuseană în literatura beletristică și științ. Noue genuri literare. — Triumful spiritului nou: Asachi și Lazăr.

Excursuri. Cronicile moldovene înainte de 1688. — O istorie românească a Oraiei Ungurești. — Cronicile muntene înainte de 1688. — Alcătuitorii de condicii.

Prețul unui volum 5 lei.

„Clipse de Repaus.” Volumul anunțat săptămânile trecute *„Clipse de Repaus.”* de Sorcovă, a apărut zilele acestea. Autorul volumului elegant, „Sorcovă” este bine cunoscut publicului și aceasta e. chizăgă destulă pentru valoarea conținutului. De vânzare la tipografia A. Murăgan, Brașov. Prețul 2 coroane plus 20 de bani porto.

Tablouri românești.

La administrația „Tribunei” se află de vânzare următoarele tablouri, cari fac podoaba ori-cărei case românești:

Portretul Metropolitului Andrei baron de Șaguna . . cor. —40
Portretul Metropolitului Sterea Suluțiu —40
Portretul profesorului Gregoriu Silași —30
Prefectul Avram Iancu în fruntea oștirii —40
Portretul Il. Sale dlui Dr. D. Radu, episcopul Lugojului . . —30
Catedrala din Blaj —60

„Cartea de Aur”.

A apărut „Cartea de Aur”, sau „Luptele politice-naționale ale Românilor de sub coroana ungară”, vol. I. de T. V. Păcășian — o bogată și prețioasă colecțiune de acte și documente referitoare la luptele noastre politice — naționale din trecut.

O privire aruncată asupra cuprinsului acestui prim volum din cartea dlui T. V. Păcășian e de ajuns pentru a ne convinge despre netăgăduita valoare ce o are cartea, și despre indispensabila necesitate de a face acest oparte din biblioteca fie-cărui Român inteligent.

Cuprinsul volum. I. e următorul:

Prefață. — I. Înainte de redeșteptare. — Introducere. — Biserica română sub principii calvini. — Diploma leopoldină. — „Unirea”. — Ioan Inocențiu Klein. — Impăratul Iosif II. și Românii. — Plânsoarea clerului și poporului iliric. — „Suplex libellus Valachorum”. — Petițiunea Românilor din diecesa Aradului. — Rugămintea episcopilor Moga și Leményi. — În chestia episcopiei neunite a Ardealului. — Întărirea Maghiarismului. — II. Anii redeșteptării (1848—49) — Revoluția franceză. — Mișcarea popoarelor în Austria. — Evenimentele dela Viena. — Maghiarii la Viena. — Cererile națiunii maghiare. — Pretenziunile Cehilor. — Pretenziunile națiunii croate. — Concilianța Sașilor. — Ministerul unguresc. — Kossuth și Croații. — Activitatea dietei maghiare. — Mișcarea Slovacilor. — Congresul Sârbilor. — Maghiarii din Ardeal. — Opiniunea publică română. — Mișcarea Românilor. — Simeon Bărnuțiu. — Adunarea dela Dumineca Tomii. — Pregătiri pentru adunarea cea mare. — Conferența prealabilă. — Vorbirea lui Bărnuțiu. — 3/15 Maiu. — Actele adunării naționale. — Adunarea dela Pesta. — Adunarea dela Lugoj. — Dieta dela Cluj. — Deputația română la Monarhul. — Trei proclamațiuni. — Deschiderea dietei ungare. — Activitatea comisiunii regnicolare. — Chestia română în parlament. — Croația și Ungaria. — Trei adunări românești. — Manifeste și decret impărătești. — Acțiunea lui Kossuth. — Apel la popularitatea lui Șaguna. — Comitetul român de pacificațiune. — Alte manifeste și proclamațiuni. — Abdicarea împăratului Ferdinand. — În contra guvernului din Cluj. — Adunarea națională dela Sibiu. — Românii la Monarhul. — Constituția din 4 Martie (1849). — Alte petițiuni. — Proclamația lui Csányi. — Detronarea dinastiei. — Mișcarea lui Dragoș. — Scrișoarea lui Butean. — Petițiunea națiunilor unite. — Ursorii națiunii române. — Petițiune în favorul celor arestați. — Al doilea ursorilor, adresat Monarhului. — Răspunsul lui Bach și replica Românilor. — Convenția româno-maghiară. — Proiect de lege în chestia naționalităților. — În chestia despărțirii hierarhice. — Reclamarea unei academii de drept. — Petițiunea Arădianilor. — Petițiunea Bănățenilor. — Pentru cei morți. — Petițiunea episcopului Erdélyi. — Ultima reprezentațiune a delegațiunii române. — Memorandul lui Șaguna. — Repririviri. — III. Sub absolutism. — Zece ani grei (1850—1859).

Sperăm, că toți cei ce pot, și cei-ce trebuință au de ea, se vor grăbi să-și procure cartea, — făcând astfel posibilă autorului edarea și a celorlalte volume următoare (vor fi de tot opt) din valorul seau op, cu care a făcut mare serviciu neamului românesc.

Cartea se poate procura dela autorul în Sibiu (Strada Măcelarilor 34) și costă exemplarul (50 de coale tiparite) broșat 10 coroane, legat în pânză 11 coroane 60 bani, plus porto.

Mormântul lui Bărnuțiu. Institutul nostru a scos în editură cărți postale ilustrate cu mormântul lui Bărnuțiu la Bocșa-română. Cărțile postale immodobite cu acest monument național sunt foarte frumoase. Atragem atențiunea amatorilor de cărți ilustrate asupra lor. În ori-ce cas facem un lucru bun și românesc, dacă răspundem astfel de cărți, cu ilustrații naționale, în loc de a trimite la cunoștință ilustrate cu subiecte străine, adese-ori fără gust.

Ilustratele cu mormântul lui Bărnuțiu costă bucată 6 bani (3 cr.). Venzătorilor se dă rabat convenit.

„Cultura cănepti și a inului”, de V. S. Moga. București, 1901.

Zilele acestea au apărut: *Carte de ceteră și gramatică maghiară pentru școlile populare cu limba de propunere română*, de Dr. A. Schullerus și I. Popovici. Partea I. și II. Sibiu W. Krafft 1902. — Prețul 50 bani, resp. cor. 170.

În legătură cu acestea a apărut tot acolo: *Manual pentru propunerea limbii maghiare la școlile populare cu limba de propunere română, de aceiași autori.*

După-cum se știe, art. de lege XVIII din 1879 impune limba maghiară ca obiect de învățământ obligat în școlile populare. Organele statului — inspectorii regești — basaii pe această lege pretind tot mai multă limbă maghiară în școlile naționalităților, ba se dau și premii învățătorilor mai zeloși în propunerea acestei limbi. Urmarea este, că progresul în limba maghiară se face în contul celuiilalt învățământ pierzându-se o grămadă de vreme cu memorisarea unor cuvinte și fraze de cele mai multe-ori neînțelese de elevi.

Cărțile de ceteră ale dl. Schullerus și Popovici, întrebuintate conform îndigățărilor metodice cuprinse în manualul amintit, vor scoate din școlile formalismul sec. Ele dau vieșă învățământului, îl fac interesant și conduc pe elevi așa zicând jucându-se la învățarea limbii maghiare. Metodel urmat de domni autori în adevăr e cel mai natural și ușor atât pentru învățători cât și pentru elevi. Pentru învățători e de mare preț manualul, care-i conduce pas de pas, dând preparațiuni întregi și îndigăți metodice amenunțite și ușurând în mod însemnat greaua lucrare a învățătorilor. — Aceste cărți ni se par cele mai bune între câte avem noi pentru propunerea limbii maghiare.

Le recomandăm cu toată căldura. Se pot procura dela editorul W. Krafft în Sibiu.

Pentru învățători. Cunoscutul ABCD-ar: *Micul prietin al copiilor* adică *Cartea pentru învățarea scrierii ceterii de Silvestru Moldovan* a apărut la tipografia archidieceșană din Sibiu, în a doua ediție, revăzută și augmentată.

Acești abcd-ar compus după cel mai practio metod, este unul dintre cele mai bune manuale de acest fel, asupra căruia atragem atenția învățătorilor. Prețul broșat 44 bani legat 50 bani. Se poate procura dela librăria archid. în Sibiu.

Novela, de Ioan Pop Reteganul, este titlul unui volum ce a apărut acum în București, în editura librăriei Leon Alcuay. Conțin bucățile: *Firuța Nufului, Cășitorul, Tudorica, Mîntie de muiere și pace! Bieșul Istoda, Mîșru Pascului, Petrea Iovului, și se află de vânzare la autorul în Reteg, prețul 1 cor. — Tot acolo se află și scrierea lui Novela și Schișe, asemenea cu prețul de 1 coroană. Această scriere conține: Biserica pocăinșii, Blândocul, O inimă nobilă, Nenea Aleo, Popa Toma, Salvina și Susana cea nebună. Ambele aceste scrieri le recomandăm cetitorilor noștri ca scrieri morale și leane de priceput.*

Scrișori către plugari de Constantin Sandu, diplomat al școlii de agricultură dela Herăstrău.

Este o broșură a bibliotecii populare a administrației domeniului coronei. Administrațiunea domeniului coronei a edat până acum 19 broșuri pentru țărani, de cuprins mai cu seamă economic. „Scrișori către plugari” este broșura sau cărticoica a XIX-a și e immodobită cu portretele MM. LL. Regele și Regina și cu mai multe ilustrații în text.

Cărticoica cuprinde mai multe capitole economice, instructive, d. e. Pluguri. — Arături. — Grape. — Sămănătur. — Despre fâneațe etc., scrise toate în limbaj ușor, popular.

Sosiți în Sibiu.

La 13 Maiu n 1902.

Hotel „Impăratul Romanilor”: Dr. Baczo, adv., Solyom, not. Dobrija; Biauși fam., prof. București; Beck, funcț., Budapești; Bőjthe, dir. școl. Ighiu; Schnurpfel, Avrig; Schul și soția, com. Făgăraș; Oberbauer, lt. Alba-Iulia.

Hotel „Meister”: Forget, maior Fiume; Paul, not., Drăgan; Encium; Roman, Mediaș;

Hotel „Central”: Müller, I. Görtlinger, palar. Făgăraș; Hawesek, prop. Șercaia; Münzberg, montator Iăgerndorf.

Teatru orășenesc în Sibiu.

Mercuri, 14 Maiu.

„DER PROFET”

Operă în 5 acte de Meyerbeer.

Pentru redacție și editură responsabil: George Mohan.

Proprietar: Pentru „Tipografia”, societate pe acțiuni: Iosif Marshall.

